

KONKURENCES TIESĪBU ZIŅAS

Cienījamie lasītāji!

Šajā zvērinātu advokātu biroja RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS sagatavotajā konkurences tiesību jaunumu apskatā atradīsiet ziņas par, mūsdiā, nozīmīgākajām nozares aktualitātēm.

Labprāt atbildēsim uz konkrētiem jautājumiem vai analizēsim kādu Jums aktuālu tēmu.

Šiem un citiem mūsu biroja jaunumiem ātrāk un ērtāk ir iespējams sekot arī Raidla Lejiņš & Norcous Latvijas biroja Twitter kontā @RLN_Latvia.

Ar cieņu -

Dace Silava-Tomsone
Vadošā partnere,
zvērināta advokāte

Uģis Zelčiņš
Zvērināts advokāts

Tiesu prakse

Konkurences iestādes nedrīkst doties „zvejas ekspedīcijās”

curia.europa.eu

Eiropas Savienības Vispārējā Tiesa nospriedusi daļēji atcelt Eiropas Komisijas (EK) 2009. gada lēmumu veikt pārsteiguma vizīti enerģijas kompānijas Nexans Parīzes birojā. EK lēmums paredzēja, ka

„Nexans [...] tiek noteikts pienākums pakļauties pārbaudei attiecībā uz [tās] iespējamo līdzdalību pret konkurenci vērstos nolīgumos un/vai saskaņotajās darbībās [...] saistībā ar elektrokabeļu un ar tiem saistītā aprīkojuma, tostarp jūras zemūdens augstsprieguma elektrokabeļu un, noteiktos gadījumos, pazemes augstsprieguma elektrokabeļu, piegādi, ietverot saskaņotu piedāvājumu iesniegšanu publiskā iepirkuma procedūrās, klientu sadali, kā arī komerciāli sensitīvas informācijas par šo preču piegādi apmaiņu.”

Galvenie elementi, kas ir jāietver EK lēmumā, ar ko tiek paredzēts veikt pārbaudi, ir noteikti ar ES regulu, un tie ietver pārbaudes priekšmetu un mērķi. Vispārējā Tiesa norādīja, ka „prasība par aizsardzību no patvaļīgas vai nesamērīgas valsts varas ieviešanās fizisku vai juridisku personu privātās darbības sfērā ir vispārējais Savienības tiesību princips [...]. Šis princips ir paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas [...] 7. pantā, saskaņā ar ko “ikvienai personai ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un saziņas neaizskaramību”. Tiesa arī norādīja, ka, „lai arī Komisijai lēmuma par pārbaudi adresātam nav jāpaziņo visa tās rīcībā esošā informācija par iespējamiem pārkāpumiem un nav jāsniedz šo pārkāpumu precīza juridiska kvalifikācija, tai tomēr ir skaidri jānorāda pieņēmumi, ko tā ir paredzējusi pārbaudīt.”

Tiesā EK neizdevās pierādīt, ka tās rīcībā pirms pārsteiguma vizītes bijuši pietiekami nopietni pierādījumi, lai attiecinātu pārbaudi uz visu veidu kabeļiem. Tiesa nosprieda, ka EK lēmums par pārbaudi ir jāatceļ tiktāl, ciktāl tas attiecas uz elektrokabeļiem, kas nav jūras zemūdens vai pazemes augstsprieguma elektrokabeļi. Tas nozīmē, ka EK nevarēs izmantot kā pierādījumus tos dokumentus un liecības, kas iegūti pārsteiguma vizītes laikā un neattiecas uz zemūdens un pazemes augstsprieguma elektrības kabeļiem. Spriedums vēl var tikt pārsūdzēts Eiropas Savienības Tiesā.

Jau ilgstoši daudzviet pasaulē uzņēmumi protestē pret konkurences iestāžu piekopto praksi doties „zvejas ekspedīcijās” (fishing expeditions), tas ir, likumā noteikto tiesību iepazīties ar uzņēmumu dokumentiem un nopratināt darbiniekus ļaunprātīgu izmantošanu, meklējot iespējamus pārkāpumus, kaut gan konkurences iestāžu rīcībā nav pierādījumu par šādu pārkāpumu pastāvēšanu.

„Zvejas ekspedīcijas” ir arī Latvijā pastāvoša problēma. Konkurences likums nenosaka precīzu lēmuma par pārsteiguma vizīti saturu, tādēļ parasti Konkurences padomes lēmumi un tiesas spriedumi par izmeklēšanas ierosināšanu un pārsteiguma vizītes veikšanu satur vienīgi norādi uz to, ka ir ierosināta lieta un tiks veikta pārbaude par, piemēram, Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas pārkāpumu, nenorādot ne konkrēto tirgu, kurā potenciālais pārkāpums noticis, ne pārkāpuma veidu. Šāda prakse, kā vēlreiz apliecina Vispārējās Tiesas spriedums, ir pretrunā ar pamattiesību normām un, domājams, agri vai vēl tiks apstrīdēta Eiropas Cilvēktiesību Tiesā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Konkurences padomes lēmumi

Dominējošais stāvoklis mazumtirdzniecībā: ne tikai RIMI un Maxima

Šajā numurā:

Tiesu prakse

- Konkurences iestādes nedrīkst doties „zvejas ekspedīcijās”

Konkurences padomes lēmumi

- Dominējošais stāvoklis mazumtirdzniecībā: ne tikai RIMI un Maxima

Konkurences tiesību attīstība

- Papildināta ECN „ieciētības paraugprogramma”

Konkurences padome uzlikusi naudas sodu AS Drogas LVL 18 967,75 apmērā par dominējošā stāvokļa mazumtirdzniecībā (DSM) ļaunprātīgu izmantošanu, kas izpaudusies kā netaisnīgu un nepamatotu līguma noteikumu uzspiešana SIA Euro Cosmetics (EC) par preču atdošanu atpakaļ, atlaižu piemērošanu, netaisnīgu un nepamatotu maksājumu piemērošanu par preču iegādi jaunatveramai mazumtirdzniecības vietai un netaisnīgu un nepamatotu sankciju piemērošanu. Padome konstatējusi, ka Drogas atrodas DSM skaistumkopšanas un sadzīves preču mazumtirdzniecības tirgū Latvijā. Savai ierastajai praksei netipiski Konkurences Padome uzlikusi Drogas likumā maksimāli atļauto sodu 0,05% apmērā no uzņēmuma iepriekšējā gada neto apgrozījuma, konstatējot, ka Drogas darbībām bijušas būtiskas sekas un ka Drogas izmeklēšanas laikā izvairījusies sadarboties ar Konkurences padomi.

Lietas izmeklēšana tika ierosināta uz EC maksātnespējas administratora iesnieguma pamata. Iesniegumā maksātnespējas administrators norādījis, ka Drogas darbību rezultātā EC radās skaidrās naudas iztrūkums LVL 595 958 apmērā un nespēja norēķināties ar kreditoriem. Tā kā maksātnespējīgajam uzņēmumam nav finansiāla guvuma no Drogas uzliktā naudas soda, iespējams, maksātnespējas administratora iniciatīvai konstatēt DSM pārkāpumu varētu sekot arī privāta zaudējumu atlīdzības prasība civiltiesiskā kārtībā. Konkurences padome lēmumā norādījis, ka tās ieskatā Drogas darbības attiecībā pret EC bija viens no EC maksātnespējas cēloņiem.

Jāsecina, ka mazumtirdzniecības tīkliem, kuri pēdējo četru gadu laikā kopš DSM regulējuma ieviešanas bija sākuši pajauties, ka DSM noteikumi tiks attiecināti tikai uz RIMI un Maxima, ir vērts no jauna analizēt savu pozīciju tirgū un vērtēt standarta piegādes līgumu noteikumus. Savukārt visiem uzņēmumiem vērts paturēt prātā, ka acīmredzami mēģinājumi izvairīties no informācijas sniegšanas un citas sadarbības ar Konkurences padomi nav viss gudri realizēta aizstāvības stratēģija, bet gan neapdomīgi mēģinājumi spēlēties ar iestādi, kura apveltīta ar tiesībām noteikt būtiskas sankcijas un nekavēsies sodīt klajas necieņas izrādīšanu.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Konkurences tiesību attīstība

Papildināta ECN „ieciētības paraugprogramma”

ec.europa.eu

Eiropas konkurences iestāžu tīkls (European Competition Network, ECN) – Eiropas Komisijas un visu ES dalībvalstu konkurences iestāžu sadarbības organizācija – 2012. gada 22. novembrī pieņēmis grozījumus 2006. gadā pieņemtajā „ieciētības paraugprogrammā” (Model Leniency Programme). ES un dalībvalstu ieciētības programmas paredz iespēju uzņēmumiem, kuri ir vai ir bijuši iesaistīti karteljos, pretendēt uz pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no naudas soda, ja tie pēc savas iniciatīvas atzīstas un sadarbojas ar izmeklēšanu.

Grozījumi paredz, ka turpmāk ieciētības pieteikumu kopsavilkumus (summary applications) nacionālajām konkurences iestādēm varēs iesniegt visi pieteicēji, kuri pieteikumus iesniedz EK, ja kartelis ietekmējis vismaz 3 dalībvalstis. Līdz šim šāda iespēja bija pieejama tikai pirmajam pieteicējam – tam, kas pretendē uz pilnīgu atbrīvojumu no Komisijas uzlikta naudas soda – bet ne pārējiem, kuri pretendē uz samazinājumu sakarā ar sadarbošanos. ECN dalībnieki apstiprinājuši arī pieteikuma kopsavilkuma standarta formu, kura varēs tiks izmantota visās dalībvalstīs, un sarakstu ar tām konkurences iestādēm, kas pieņem pieteikumu kopsavilkumus angļu valodā.

Ņemot vērā to, ka iespēja saņemt pilnīgu atbrīvojumu no naudas soda pieejama vienīgi pirmajam pieteicējam, savukārt naudas soda būtiskākais samazinājums pienākas otrajam pieteicējam, ir svarīgi, lai pieteikumu iesniegšana būtu pēc iespējas vienkārša un to nekavētu nepieciešamība sagatavot pieteikuma tulkojumus. Komisijas interneta lapā norādīts, ka arī Latvijas Konkurences padomē iespējams sākotnēji iesniegt pieteikuma kopsavilkumu angļu valodā, lai nodrošinātu pieteikuma prioritāti, bet pilnu pieteikumu latviešu valodā iesniegt vēlāk.

Grozītā ieciētības programma dalībvalstīs netiks piemērota automātiski, taču konkurences iestāžu vadītāji apņēmušies veikt pasākumus, lai grozījumus pēc iespējas ātri ieviestu nacionālajos likumos un praksē.

Latvijā līdz šim nav publiski apstiprinātu ieciētības pieteikumu iesniegšanas gadījumu, neskatoties uz Konkurences padomes pūlēm šo programmu popularizēt.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

- Ja Jums ir kolēģi, kuri arī vēlas saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e–pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma „Konkurences tiesību ziņas” ierakstot vārdu „**KOLĒĢIS**”, kā arī norādot viņa/viņas kontaktinformāciju (vārdu un e–pasta adresi).
- Ja turpmāk nevēlaties saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e–pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma „Konkurences tiesību ziņas” ierakstot „**ATTEIKTIES**”.

ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS

K. Valdemāra iela 20, Rīga, LV 1010

Tel: +371 67240 689

www.rln.lv

Šī ziņu vēstule ir ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS publikācija un nav uzskatāma par juridisku padomu vai juridisku atzinumu par jebkādiem tajā minētiem faktiem vai apstākļiem. Mēs esam pielikuši pūles, lai apkopotu un sagatavotu ziņu vēstulē pieejamo informāciju, taču mēs negarantējam informācijas pareizību, pilnību vai aktualitāti. Ziņu vēstules saturs paredzēts vispārīgai informācijai, un mēs iesakām konsultēties ar juristu par Jums aktuālu konkrētu situāciju, precizējot Jūs interesējošos juridiskos jautājumus.